ഇനിയും ഇന്ദുലേഖമാർ...!

കാരൂർ സോമൻ

ഇന്ദുലേഖയുടെ യഥാർഥ പതിപ്പ് കണ്ടെത്തിയ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയുടെ ചരിത്രത്തെക്കുറിച്ച് ലണ്ടനിൽ സ്ഥിരതാമസക്കാരനായ മലയാളി എഴുത്തുകാരൻ കാരൂർ സോമൻ

ലൊണ്ടനീയം എന്നു റോമക്കാർ പേരിട്ട ഒരു നഗരം അതിന്റെ സാംസ്കാരികൗന്നത്യം ഒന്നുകൊണ്ടുമാത്രം ലോകത്തിന്റെ നെറുകയിലേക്ക് ഉയരുന്നതു കണ്ട് റോമക്കാർപോലും അദ്ഭുതപ്പെട്ടു. ലോകത്തിന്റെ തിലകക്കുറിയായി തെംസ്നദീതീരത്തെ ലണ്ടൻനഗരം മാറിയത് വൈജ്ഞാനികവിസ്തൃതികൊണ്ടു മാത്രമായിരുന്നു. ഇതിന് അവരെ സഹായിച്ചതാവട്ടെ, വായനയുടെ അനിർവചനീയമായ അദ്ഭുതലോകവും. ലണ്ടൻനിവാസികളുടെ രാജകീയമുദ്രകളിൽ വായനയ്ക്ക് അന്നും ഇന്നും എന്നും മായ്ക്കപ്പെടാനാവാത്ത സ്ഥാനമുണ്ട്. ഉണ്ണുമ്പോഴും ഉറങ്ങുമ്പോഴും പുസ്തകങ്ങളെ മാറോടു ചേർത്തിരിക്കുന്ന മറ്റൊരു ലോകജനതയെ എവിടെ കാണാനാവും? അതുതന്നെയാണ് ലണ്ടനിലെ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയുടെ വൻവിജയത്തിനു പിന്നിലെന്നും തോന്നിയിട്ടുണ്ട്. ഏറ്റവും ചെലവു കുറഞ്ഞതും എന്നെന്നും ഫലം ലഭിക്കുന്നതുമായ വിജ്ഞാനവിനോദോപാധിയാണ് വായനയെന്നു മനസ്സിലാക്കിയ യൂറോപ്യന്മാർക്കിടയിൽ അതിനെ സത്യസന്ധമായി ശീലിച്ചതു ലണ്ടൻവാസികൾ മാത്രമായിരുന്നുവെന്നു ചരിത്രം പറയും.

സൂര്യൻ അസ്തമിക്കാത്ത സാമ്രാജ്യത്തിലെ അമൂല്യമായ നിധിതന്നെയാണ് ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയെന്നു പറയാം. കാരണം, ഇത് ഒരു ദിവസംകൊണ്ട് ഉണ്ടായതല്ല. എത്രയോ വർഷങ്ങൾ നീണ്ട പ്രയത്നം ഇതിനു പറയാനുണ്ട്. ലണ്ടനിലെ ജോർജ് രണ്ടാമൻ രാജാവിന്റെ ഡോക്ടറും റോയൽ സൊസൈറ്റി പ്രസിഡന്റുമായിരുന്ന സർ ഹാൻസ് സ്ലോണിന്റെ ഗ്രന്ഥശേഖരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണപത്രമനുസരിച്ച് ഏറ്റെടുത്തുകൊണ്ടാണ് ലൈബ്രറി ഗ്രന്ഥശേഖരണ ഏറ്റെടുക്കൽപ്രക്രിയയ്ക്കു തുടക്കമിടുന്നത്. ചരിത്രത്തിലേക്കു നോക്കിയാൽ പിന്നീട് പല പ്രമുഖരുടെയും പുസ്തകശേഖരങ്ങൾ ലൈബ്രറിക്കു നല്കപ്പെട്ടതായി കാണാം. കൊളോണിയൽ ബ്രിട്ടീഷ് ദ്വീപുകളിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്ന പുസ്തകങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ ബ്രിട്ടനിൽനിന്നുള്ള എല്ലാ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെയും ഓരോ പ്രതി ലൈബ്രറിക്ക് സൗജന്യമായി നല്കണമെന്ന നിയമം 1757-ൽ നിലവിൽ വന്നു. ലോകത്തിൽ ഇങ്ങനെയൊരു നിയമം ആദ്യമായി നിലവിൽ വന്നത് ഫ്രാൻസിലാണെങ്കിലും അത് അടിസ്ഥാനപരമായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയത് ഇവിടെയാണ്. അതുതന്നെ പില്ക്കാലത്ത് ഇന്ത്യ ഉൾപ്പെടെയുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ പരിഷ്കരിച്ച നിയമമായി മാറിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഇന്നിത് എത്ര രാജ്യങ്ങൾ അനുസരിക്കുന്നുണ്ടെന്നത് മറ്റൊരു കാര്യം. ആ നിലയിൽ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറി രാജകീയമായിത്തന്നെയാണ് നിലകൊള്ളുന്നത്.

ലണ്ടനിലെ പ്രസിദ്ധമായ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തോടനുബന്ധിച്ച് 1753 ലാണ് ഈ ലൈബ്രറി ആരംഭിക്കുന്നത്. ഇന്ന് 150 മില്യൺ പുസ്തകങ്ങളാണ് ഇവിടെ ശേഖരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. ഗ്രന്ഥശേഖരണത്തിൽ ലോകത്തിലെ വലിയ വിസ്മയങ്ങളിലൊന്ന് എന്നു വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടാവുന്ന ഇവിടെ പ്രിന്റിലും ഡിജിറ്റൽ ഫോർമാറ്റിലുമായുള്ളത് കോടിക്കണക്കിനു പ്രതികൾ. കൈയെഴുത്തുപ്രതികൾ, ജേണലുകൾ, പത്രമാസികകൾ, ശബ്ദസംഗീത റെക്കോഡിങ്ങുകൾ, വീഡിയോകൾ, സ്ക്രിപ്റ്റുകൾ, പേറ്റന്റുകൾ, ഡേറ്റാ ബേസുകൾ, മാപ്പുകൾ, സ്റ്റാമ്പുകൾ, ചിത്രങ്ങൾ തുടങ്ങി ലൈബ്രറിയുടെ ശേഖരത്തിൽ ലോകത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിന്റെ വലിയൊരു ഭാഗംതന്നെ ശേഖരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എല്ലാ വർഷവും ഇവിടെ കൂട്ടിച്ചേർക്കപ്പെടുന്നതുമാത്രം മൂന്നു കോടിയിലേറെ വരും. അതായത്, ഓരോ വർഷവും ഇതിനു വേണ്ടിവരുന്ന ഷെൽഫിന്റെ നീളം 9.6 കിലോമീറ്റർ ദൂരം എന്നാണു കണക്ക്.

ബ്രിട്ടനിലെ സാംസ്കാരിക, മാധ്യമ, കായിക വിഭാഗത്തിന്റെ കീഴിലാണ് ഈ നോൺ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റൽ പബ്ലിക്

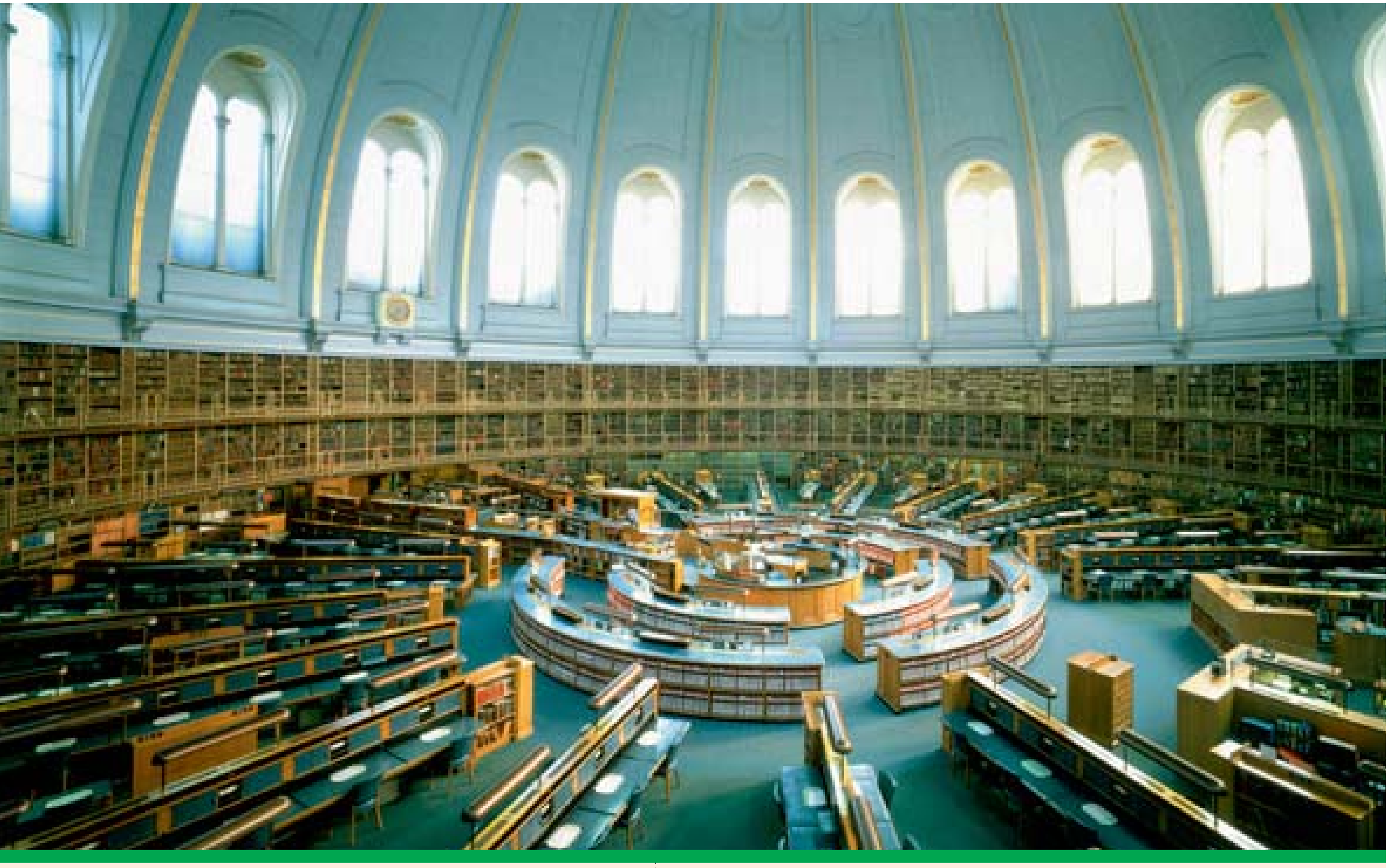

ബോഡിയെ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കുന്നത്. എസ്റ്റൺ റെയിൽവേസ്റ്റേഷനു സമീപം സെന്റ് പാൻക്രാസിലാണ് ലൈബ്രറി സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നത്. വെസ്റ്റ് യോർക്ക്ഷെയറിലെ ബോസ്റ്റൺ സ്പായുടെ സമീപം ഡോക്യുമെന്റ് സ്റ്റോറേജ് സെന്ററും വായനമുറിയും സജ്ജീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

ലൈബ്രറിയിലെ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ അച്ചടിച്ച ഗ്രന്ഥസൂചി 1881–1905 കാലത്ത് തയ്യാറാക്കപ്പെട്ടതോടെയാണ് ഇവിടത്തെ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിന്റെ മഹത്ത്വം പുറംലോകം അറിഞ്ഞുതുടങ്ങിയത്. ഇന്ത്യയിൽനിന്നുള്ളതല്ല, കേരളത്തിൽനിന്നുതന്നെയുള്ള ആയിരത്തിലേറെ പുസ്തകങ്ങളുടെ വിശേഷാൽകൃതികൾ ഇന്ന് ഇവിടെ കാണാം. മലയാളഭാഷയിൽ ആദ്യം അച്ചടിച്ച ഗ്രന്ഥംപോലും ഇവിടെയാണുള്ളത്. ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്ന ആൽബർട്ടിൻ ഗൗർ ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വിവരങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തി *കാറ്റലോഗ് ഓഫ് മലയാളം ബുക്സ് ഇൻ ദ് ബ്രിട്ടിഷ് മ്യൂസിയം* എന്ന ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ പുറത്തുവന്നിരിക്കുന്ന ഒരു വിവരംപോലും മലയാളിയെ ലജ്ജിപ്പിക്കുന്നതാണ്. മലയാളത്തിലെ ആദ്യത്തെ ലക്ഷണമൊത്ത കൃതിയെന്നു പൊതുവേ കരുതുന്ന ഒ. ചന്തുമേനോന്റെ *ഇന്ദുലേഖ* എന്ന നോവലിന്റെ മൂലകൃതി ഉള്ളത് ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിലാണ്. മലയാളികൾ കാലങ്ങളായി മലയാളം ഉപപാഠപുസ്തകമായി ലക്ഷക്കണക്കിനു വിദ്യാർഥികൾ പഠിക്കുകയും ചെയ്ത *ഇന്ദുലേഖ*യുടെ യഥാർഥ കൃതി നമ്മൾ വായിച്ചതിൽനിന്നൊക്കെ ഏറെ വ്യത്യസ്തം. *ഇന്ദുലേഖ*യുടെ വികലമാക്കപ്പെട്ട പതിപ്പാണ് കഴിഞ്ഞ ആറു പതിറ്റാണ്ടായി മലയാളി വായിക്കുന്നത് എന്നു സാരം. യഥാർഥ *ഇന്ദുലേഖ* ലണ്ടനിലെ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിൽനിന്ന് കണ്ടെടുത്തതോടെയാണ് മലയാളി ഇതുവരെ വഞ്ചിതരായിരിക്കുകയായിരുന്നു എന്ന് വ്യക്തമായത്. പ്രമുഖ നിരൂപകരായ ഡോ. പി.കെ. രാജശേഖരൻ, ഡോ. പി.വേണുഗോപാലൻ എന്നിവർ വർഷങ്ങളോളം നടത്തിയ അന്വേഷണത്തിനൊടുവിലാണ് ലണ്ടനിലെ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിൽനിന്ന് യഥാർഥ *ഇന്ദുലേഖ*യെ കണ്ടെടുത്തത്. ഇതോടെ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിൽ ഇനിയും ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ഒട്ടനവധി മലയാള മൂലകൃതികളും വിശദമായ ഗവേഷണത്തിന് ഇടനല്കും. ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിൽ ഇങ്ങനെയൊരു മൂലകൃതിയുണ്ടെന്ന് മലയാളികൾ അറിയുന്നതുതന്നെ ഇപ്പോഴാണെന്നതാണ് രസകരം. ഇത് മലയാളത്തിന്റെ മാത്രം കാര്യമാണെന്നു മനസ്സിലാക്കണം. ലോകത്തിലെ എത്രയോ അമൂല്യകൃതികളുടെ മൂലകൃതികൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ളത് ഇവിടെയാണ്. ആ നിലയ്ക്ക് ഗവേഷണത്തിനു മാത്രം ഇവിടെയെത്തുന്നവർ നൂറുകണക്കിനാണ്.

തുടക്കത്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിനോടനുബന്ധിച്ചായിരുന്നു ലൈബ്രറിയുടെയും പ്രവർത്തനം. 1972 ലെ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറി ആക്റ്റ് പ്രകാരം ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിൽനിന്ന് ഈ ബൃഹദ് ലൈബ്രറി വേർപെടുത്തപ്പെട്ടു. തുടർന്ന്, ലോകത്തിലേതന്നെ ഗ്രന്ഥശേഖരങ്ങളുടെ വിശദമായ വർഗീകരണത്തിനു നാന്ദിയായതെന്നു കരുതപ്പെടുന്ന *ദ് ബ്രിട്ടീഷ് നാഷണൽ ബിബ്ലിയോഗ്രഫി* എന്ന ഗ്രന്ഥസൂചി 1949–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഇന്ന് ആധുനികസൗകര്യങ്ങളോടെ നവീകരിക്കപ്പെട്ട ലൈബ്രറിയിൽ പങ്കാളികളായ ഏതു ലൈബ്രറിക്കും ഗ്രന്ഥസൂചി ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള ഓട്ടോമേറ്റഡ് ഇൻഫർമേഷൻ സർവീസും ഇവിടെ ഏർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

ലോക ലൈബ്രറികളുടെ വളർച്ചാചരിത്രത്തിൽനിന്നും മാറി കുറഞ്ഞത് ഒരു നൂറ്റാണ്ടിന്റെയെങ്കിലും കൂടുതൽ പാരമ്പര്യം അവകാശപ്പെടാൻ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിക്കു കഴിയുന്നുണ്ട്. മറ്റ് പ്രധാനപ്പെട്ട ഗ്രന്ഥശേഖരണങ്ങളും ഗ്രന്ഥശാലകളുമൊക്കെ പതിനേഴാംശതകത്തിലാണ് യൂറോപ്പിൽ വളർന്നു പന്തലിച്ചത്. യൂറോപ്പിലെതന്നെ പാരിസ്, വത്തിക്കാൻ, കോപ്പൻഹേഗൻ തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിൽ സ്വകാര്യസംരംഭങ്ങളായി രൂപംകൊണ്ടു വളർന്ന ഇത്തരം ഗ്രന്ഥശാലകൾ പതിനെട്ടാംനൂറ്റാണ്ടിലാണ് നാഷണൽ ലൈബ്രറികളായി മാറിയത്. ചാൾസ് അഞ്ചാമന്റെ കാലത്ത് ബിബ്ലിയോഥെക് ഡു മിറായ് എന്ന പേരിൽ പാരിസിൽ ആരംഭിച്ച ഗ്രന്ഥശാല ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവത്തിനുശേഷം ബിബ്ലിയോഥെക് നാഷണൽ എന്ന പേരിൽ ദേശീയ ഗ്രന്ഥശാലയായി മാറി. ഫ്രാൻസിൽ

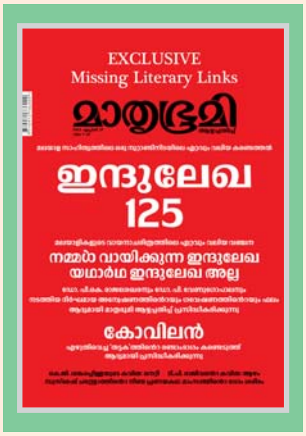

പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെയെല്ലാം പ്രതികൾ സൗജന്യമായി കൊട്ടാരലൈബ്രറിയിൽ എത്തിക്കണമെന്ന് പതിനേഴാംശതകത്തിൽ ഫ്രാൻസിസ് ഒന്നാമൻ രാജാവ് കല്പന പുറപ്പെടുവിച്ചത് പുസ്തകശേഖരണരംഗത്ത് നിയമപരമായ പുതിയൊരു വഴി തുറന്നു. ഇതായിരുന്നു ഫ്രാൻസിലെ വായനലോകത്തിന്റെ വികാസത്തിലെ പരിണാമഗുപ്തിയായി മാറിയത്.

ഇതേത്തുടർന്നുണ്ടായതെന്നു കരുതുന്ന ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവത്തിനു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഒരു മുഖ്യ പങ്കുവഹിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ തീർച്ചയായും ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയുടെ രാജകീയത വർധിപ്പിച്ചത് പതിനാറാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നടന്ന സിവിൽ യുദ്ധമാണെന്നു പറയേണ്ടിവരും. രാജാവിന്റെ പരമാധികാരം, ഉപരിവർഗത്തിന്റെ മാടമ്പിത്തം, കത്തോലിക്കാ പൗരോഹിത്യത്തിന്റെ പ്രത്യേകാവകാശങ്ങൾ എന്നിവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഫ്രഞ്ച് ഭരണവ്യവസ്ഥയ്ക്കു നിദാനമായത് ആശയസമൃദ്ധമായ ഗ്രന്ഥങ്ങളായിരുന്നു. സമത്വം, സാഹോദര്യം, സ്വാതന്ത്ര്യം തുടങ്ങിയ ജ്ഞാനോദയമൂല്യങ്ങളെ മുൻനിർത്തി മാറ്റിമറിച്ച പതിനെട്ടാംനൂറ്റാണ്ടിലെ (1789-1799) രാഷ്ട്രീയ-സാമൂഹിക കലാപമായ ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവത്തിന് ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നുപോലും പങ്കുണ്ടായത് പുസ്തകങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി പ്രചരിക്കപ്പെട്ട ആശയസംവേദനങ്ങളായിരുന്നു.

വിപ്ലവത്തിനു മുൻപ് ഫ്രാൻസിൽ മൂന്നു ജനവിഭാഗങ്ങളാണ് ഉണ്ടായിരുന്നത്. പുരോഹിതൻമാരും പ്രഭുക്കൻമാരും സാധാരണ ജനങ്ങളും. മൂന്ന് എസ്റ്റേറ്റുകൾ എന്നാണ് ഇവ അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. ഫ്രാൻസിലെ മൊത്തം ജനസംഖ്യയെടുത്താൽ പുരോഹിതൻമാരും പ്രഭുക്കൻമാരും എണ്ണത്തിൽ വളരെ കുറവായിരുന്നു. എന്നാൽ, ഭൂരിഭാഗം ഭൂമിയും സ്വത്തുവകകളും ഇവരാണ് കൈവശം വെച്ചിരുന്നത്. പാവപ്പെട്ട കർഷകരും ഇടത്തരക്കാരായ കച്ചവടക്കാരുമായിരുന്നു മൂന്നാം എസ്റ്റേറ്റിൽ. ഇവരിൽ ആരാണ് ഗ്രന്ഥങ്ങളെ പൂർണമായും തങ്ങളുടെതാക്കിവെച്ചതെന്ന് തെളിയിക്കുന്ന ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവം യൂറോപ്പിൽ നടത്തിയെടുത്തത് വാസ്തവത്തിൽ അറിവിനെച്ചൊല്ലിയുള്ള സമരംകൂടിയായിരുന്നു.

എന്നാൽ ഇതിനു മുൻപുതന്നെ പാർലമെന്ററി വ്യവസ്ഥയ്ക്കെതിരേയുള്ള യുദ്ധത്തിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ രാജാവും ജനാധിപത്യവും തമ്മിൽ രൂക്ഷമായ രക്തച്ചൊരിച്ചിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ചാൾസ് ഒന്നാമന്റെ കാലത്ത്, അതായത് പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ മധ്യത്തിൽ നടന്ന യുദ്ധത്തിലാണ് പുസ്തകപ്രചാരണവും അച്ചടിയും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ശക്തമാകുന്നത്. ഇതിന്റെയെല്ലാം ആദ്യപ്രതികൾ ഇന്നു ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിൽ ലഭ്യമാണ്. അച്ചടിയുടെ ആദ്യകാലരൂപങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള എല്ലാ വിജ്ഞാനവും ഇവിടെ വിളമ്പിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ ചില ഏടുകൾ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിലേക്ക് മാറ്റപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും പലതിന്റെയും പ്രമാണങ്ങൾ ഇന്നും ഇവിടെ പൊന്നുപോലെ സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ആശയവിനിമയത്തിനുള്ള മുഖ്യോപാധികളിലൊന്നാണ് അച്ചടിയെന്നും മനുഷ്യസമൂഹത്തിന്റെ പുരോഗതിയുടെ എല്ലാ വശങ്ങളെയും ഇത് ഒരുപോലെ സ്പർശിക്കുന്നുവെന്നും തിരിച്ചറിഞ്ഞ ബ്രിട്ടീഷ് രാജവ്യവസ്ഥയാണ് പ്രിന്റിങ്, പബ്ലിഷിങ് എന്നിവയ്ക്കുവേണ്ടി യൂറോപ്പിൽ പ്രചാരണം ശക്തമാക്കിയത്. എന്നാൽ, ഫ്രാൻസിലും ജർമനിയിലും അതിനു മുൻപേ ഇതിന്റെ വിത്തുകൾ പാകപ്പെട്ടിരുന്നുവെന്നതാണ് യാഥാർഥ്യം. വിദ്യാഭ്യാസം, വാർത്താവിനിമയം, പാക്കേജിങ്, തപാൽസ്റ്റാമ്പുകൾ, മുദ്രപ്പത്രങ്ങൾ, ബഹുവർണചിത്രങ്ങൾ തുടങ്ങി ആധുനികസമൂഹത്തിലേക്കു മനുഷ്യൻ കടന്നുകൂടിയതിനൊപ്പംതന്നെ കൊളോണിയൽസംസ്കാരത്തിന്റെ ഭാഗമായി അച്ചടിയും പ്രചാരണവും ശക്തമായി എന്നതാണ് ചരിത്രം.

പുസ്തകങ്ങൾ അച്ചടിക്കുന്നതിനുള്ള എല്ലാ സമ്പ്രദായങ്ങളും യൂറോപ്പിൽ പടർന്നുപിടിച്ചതിന്റെ ആദ്യകാല/മൂലകൃതികളെല്ലാംതന്നെ ഇന്നു ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയെ അലങ്കരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇന്നറിയപ്പെടുന്ന രീതിയിലുള്ള അച്ചടി പതിനഞ്ചാംശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തോടുകൂടി ജർമനിയിൽ തുടങ്ങിയപ്പോഴുള്ള കൃതികളും ഇവിടെ കാണാം. കൊറിയക്കാരും ചൈനക്കാരും ജപ്പാൻകാരും പ്രാചീനകാലത്ത് അച്ചടിച്ചു പ്രചരിപ്പിച്ചിരുന്ന ചില കൃതികളുടെ ചരിത്രാവശിഷ്ടങ്ങളും ഇവിടെ പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ചിത്രലിപികളും അക്ഷരമാലയും തുടങ്ങി ശിലാലിഖിതങ്ങളും ഇഷ്ടികപ്പുസ്തകങ്ങളും തുകൽപാപ്പിറസ് ചുരുളുകളും താളിയോലഗ്രന്ഥങ്ങളും ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന കാലത്തുള്ള എഴുത്തുപണിയെക്കുറിച്ച് അറിയണമെങ്കിൽ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിലേക്ക് ഒന്നു വന്നാൽ മതിയാവും. എ.ഡി. ആദ്യശതകങ്ങളിൽ ചൈനക്കാർ കണ്ടുപിടിച്ചതും ക്രമേണ ലോകമെങ്ങും പ്രചരിച്ചതുമായ കടലാസ് നിർമാണത്തെത്തുടർന്ന് യൂറോപ്പിൽ ആദ്യമായി അച്ചടിച്ച പുസ്തകങ്ങളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട വേദപുസ്തകം ഇവിടെയുണ്ട്. മരത്തിൽ കൊത്തിയ ബ്ലോക്ക് ഉപയോഗിച്ച് അച്ചടിച്ച ഇത്തരം പുസ്തകങ്ങൾ 'ബ്ലോക്ക് പുസ്തകങ്ങൾ' എന്നാണ് അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്.

കടലാസിൽ മഷി പുരട്ടി കോപ്പികൾ നിർമിക്കാൻ തുടങ്ങിയത് ഏതാണ്ട് അഞ്ചാംശതകം മുതലാണെന്ന് അച്ചടിചരിത്രം പറയുന്നു. അന്ന് ജപ്പാനിലെ ചക്രവർത്തിനിയായിരുന്ന ഷോട്ടോകു എ.ഡി. 768-70 ൽ പുറപ്പെടുവിച്ച കല്പനയിൽ മുദ്രണം ചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്ന ബൗദ്ധമന്ത്രത്തിന്റെ ചിത്രമാണ് കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുള്ളതിൽവെച്ച് ഏറ്റവും പഴക്കംചെന്ന മുദ്രിതരേഖ. പത്തു ലക്ഷത്തോളം പ്രതികൾ എടുത്ത ഈ മുദ്ര അച്ചടിക്കുവാൻ ഉപയോഗിച്ച ബ്ലോക്കുകൾ എന്തു വസ്തുകൊണ്ടാണ് നിർമിച്ചതെന്ന് അറിവായിട്ടില്ല. ഈ ചിത്രം ലോകപ്രസിദ്ധങ്ങളായ മിക്ക പ്രദർശനശാലകളിലും കാണാം. 868-ൽ അച്ചടിച്ചതെന്നു കരുതപ്പെടുന്ന പ്രാചീനഗ്രന്ഥം *വജ്രസൂത്രം* ബൗദ്ധസ്മാരകഗ്രന്ഥമാണ്. ആറു താളുകളിലാണ് ഈ ഗ്രന്ഥം അച്ചടിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഒരു ചിത്രവും ഇതിലുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഒരു പ്രതി 1900-ൽ തുർക്കിസ്താനിലെ ഒരു ഗുഹയിൽനിന്നും കണ്ടെടുത്തിരുന്നു. 1907-ൽ സർ ആറെൽ സ്റ്റൈൻ ഈ പ്രതി സമ്പാദിച്ചു ബ്രിട്ടനിലെത്തിച്ചു. ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിലുണ്ടായിരുന്ന ഇത് ഇപ്പോൾ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിലാണ് സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ ഗ്രന്ഥം നിലവിലുള്ളതിൽ ഏറ്റവും പഴക്കംചെന്ന പുസ്തകമാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

അച്ചടിയുടെ പിതാവായി അറിയപ്പെടുന്ന ജർമൻ സ്വദേശി യോഹാൻ ഗുട്ടൻബർഗ്, ഹോളണ്ടിൽ ഹാർലമിൽ ജനിച്ച ലോറൻസ് ജാൻസൂൺ കോസ്റ്റർ എന്നിവരുടെ നിർമാണരീതിയിൽ പ്രിന്റ് ചെയ്യപ്പെട്ട ചിലത് ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിലുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ന് ഇതൊക്കെയും ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിലേക്ക് മാറ്റിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഗുട്ടൻബർഗ് 1455-ൽ അച്ചടിച്ച ഒരു കലണ്ടറും ഗുട്ടൻബർഗ് ബൈബിളും ഇവിടെ കാണാം. 170 പശുക്കുട്ടികളുടെ തോലാണ് ഈ ബൈബിൾ അച്ചടിക്കാൻ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടാവുക എന്നു കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായുള്ള സൂചികയും പ്രത്യേകം പരാമർശിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ജർമനിയിൽനിന്ന് ഇറ്റലി, ഫ്രാൻസ്, ഓസ്ട്രിയ, തുർക്കി എന്നിവിടങ്ങളിലൂടെ പ്രചരിക്കപ്പെട്ട പ്രിന്റിങ് 1476-ൽ വില്യം കാക്സ്റ്റണാണ് (1422-91) ഇംഗ്ളണ്ടിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്.

1475-ൽ അച്ചടിച്ച *The Recuyell of the Historyes of Troye* ആണ് ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിൽ അച്ചടിച്ച ആദ്യപുസ്തകമെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു. ഇത് ഇപ്പോൾ ബ്രിട്ടീഷ് മ്യൂസിയത്തിലുണ്ട്. ഫ്രീഡ്റിഷ് ക്യോനിഗ് എന്ന ജർമൻകാരന്റെ കണ്ടെത്തലിൽ പുറത്തിറങ്ങിയ പ്രസ്സിൽനിന്ന് *ടൈംസ്* പത്രം 1814-ൽ പുറത്തിറങ്ങിയതിന്റെ ആദ്യ കോപ്പികൾ ലൈബ്രറിയിലുണ്ട്. 'പ്രിന്റിങ് കണ്ടെത്തിയതിനു ശേഷമുള്ള ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ പുരോഗമനം' എന്ന് ഇതിന്റെ പ്രധാന താളിൽത്തന്നെ അച്ചടിച്ചിട്ടുണ്ട്. മണിക്കൂറിൽ 1,100 പ്രതികളാണ് ആവികൊണ്ടുള്ള യന്ത്രം പ്രവർത്തിപ്പിച്ചിരുന്ന പ്രസ്സിൽനിന്നും അച്ചടിച്ചിരുന്നതെന്നും ഇതിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. 1866-ൽ ലണ്ടനിലെ *ടൈംസ്* പത്രം പ്രിന്റിങ്ങിന്റെ പുതിയ സാധ്യതകൾ അവതരിപ്പിച്ചതിന്റെ ആദ്യകോപ്പിയുമായി പുറത്തിറങ്ങിയതും ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പതിനെട്ടാംശതകത്തിന്റെ ആദ്യദശകങ്ങളിലാണ് യൂറോപ്പിൽ ഗ്രന്ഥശാലകൾ വിപുലീകരിക്കപ്പെട്ടത്. ഇതിനെത്തുടർന്ന് അച്ചടി, നാണയങ്ങൾ, അച്ചടിച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങൾ, ഹസ്തലിഖിതങ്ങൾ എന്നീ നാലു വകുപ്പുകൾ പാരിസിലെ ബിബ്ലിയോതെക് നാഷണലിൽ ആരംഭിച്ചു. അന്നു സ്വകാര്യ സ്വത്തായിരുന്ന ലൈബ്രറികൾ 1735 ലാണ് പൊതുജനങ്ങൾക്കായി തുറന്നുകൊടുക്കുന്നത്. ബിബ്ലിയോതെക്കിന്റെ ഡയറക്ടറേറ്റ് ഒഫ് ലൈബ്രറീസിന്റെ മേൽനോട്ടച്ചുമതലയിൽ എല്ലാ പബ്ലിക് ലൈബ്രറികളിലെയും ലൈബ്രറിവിദഗ്ധർക്ക് പരിശീലനം നല്കിയതോടെ ബ്രിട്ടൻ ഇതാവർത്തിക്കാൻ നിർബന്ധിതരാവുകയായിരുന്നു. രാജ്യത്തിനുള്ളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്ന എല്ലാ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെയും ആനുകാലികങ്ങളുടെയും ഓരോ പ്രതി സൗജന്യമായി നാഷണൽ ലൈബ്രറിക്ക് അയച്ചുകൊടുക്കണമെന്ന ഫ്രഞ്ചുനിയമം ബ്രിട്ടനും കർശനമാക്കി. അങ്ങനെയാണ് ബ്രിട്ടന്റെ കോളനികളിലുണ്ടായിരുന്ന പുസ്തകങ്ങളുടെയെല്ലാം ആദ്യകൃതികൾ കടൽ കടന്നതെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു.

ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിലെ ശില്പം

പാരിസിലെ ബിബ്ലിയോതെക് നാഷണൽ ലൈബ്രറിയെ ലണ്ടനിലെ ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറി പിന്നീട് പിന്തള്ളപ്പെടുന്ന കാഴ്ചയും ചരിത്രം കണ്ടു. ഇടയ്ക്ക് വാഷിങ്ടണിലെ ലൈബ്രറി ഓഫ് കോൺഗ്രസ് ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിക്ക് ഭീഷണിയുമായി മുന്നിലെത്തിയെങ്കിലും ലണ്ടൻ ലൈബ്രറി അതിന്റെ രാജകീയത നിലനിർത്തുകയാണുണ്ടായത്. ഗുണം, വലിപ്പം, ശേഖരങ്ങളുടെ വ്യാപ്തി, അവ വിപുലപ്പെടുത്തുന്നതിലും സംരക്ഷിക്കുന്നതിലുമുള്ള ശുഷ്കാന്തി എന്നിവയൊക്കെയാണ് ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയെ പ്രശസ്തയാക്കിയത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇന്ന് ചരിത്രപരമായ എല്ലാ സംഗമങ്ങൾക്കും ഇവിടം വേദിയാകുന്നുമുണ്ട്.

ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണഘടനയുടെ മൂലക്കല്ലായ *മാഗ്നാകാർട്ട*യുടെ (പന്ത്രണ്ടാംനൂറ്റാണ്ടിൽ ഇറങ്ങിയ ഇംഗ്ലീഷ് നിയമസംഹിതയാണ് *മാഗ്നാകാർട്ട.* 1215-ൽ രചിക്കപ്പെട്ട ഈ സംഹിതയ്ക്ക് *മാഗ്നാകാർട്ട ലിബർറ്റേറ്റം* (സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ വലിയ ഉടമ്പടി) എന്നും പേരുണ്ട്. ലാറ്റിൻഭാഷയിലെഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഈ ഉടമ്പടി ലാറ്റിൻ പേരിലാണ് ലോകമെമ്പാടും അറിയപ്പെടുന്നത്. ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിലുള്ള ഇതിന്റെ പരിഭാഷയാണ് *ഗ്രേറ്റർ ചാർട്ടർ.* ചില അവകാശങ്ങൾ വിളംബരം ചെയ്യുന്നതിനും ചില നിയമനടപടിക്രമങ്ങളെ ബഹുമാനിക്കുന്നതിനും, താനും നിയമത്തിന് അധീനനാണ് എന്ന് അംഗീകരിക്കുന്നതിനുമായി ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ജോൺരാജാവാണ് മാഗ്നാകാർട്ട ഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പിട്ടത്. രാജാവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചില കാര്യങ്ങൾ ഈ നിയമം വ്യക്തമായും സംരക്ഷിക്കുന്നു. ഹേബിയസ് കോർപസിലൂടെ നിയമവിരുദ്ധമായി തടങ്കലിൽ വെക്കുന്നതിനെ ചോദ്യചെയ്യുന്ന നടപടി ഇതിലാണുള്ളത്. ഇന്നത്തെ ഇംഗ്ലീഷ് സംസാരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളെ ഭരണഘടനയിലധിഷ്ഠിതമായ സർക്കാർസംവിധാനത്തിലേക്ക് നയിച്ച ചരിത്രപരമായ വികാസപ്രക്രിയയെ സ്വാധീനിച്ചത് *മാഗ്നാകാർട്ട*യാണെന്ന് വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. ശേഷിച്ച നാലു പകർപ്പുകൾ ചരിത്രത്തിലാദ്യമായി ഒന്നിച്ചുചേർക്കുന്ന വൻപദ്ധതിക്കു തുടക്കമിടുന്നതും ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയാണ്. മാഗ്നാകാർട്ട നിയമത്തിന്റെ എണ്ണൂറാം വാർഷികത്തോടനുബന്ധിച്ച് 2015 ലായിരിക്കും ഈ ചരിത്രമുഹൂർത്തം. വാർഷികത്തോടനുബന്ധിച്ച് ബ്രിട്ടനിലുടനീളം ഒരു വർഷത്തെ ആഘോഷപരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുമെന്നും മൂന്നു ദിവസമായിരിക്കും മാഗ്നാകാർട്ട പകർപ്പുകളുടെ കൂടിച്ചേരലെന്നും ലൈബ്രറി അധികൃതർ വ്യക്തമാക്കുന്നു. ബ്രിട്ടനിലെ റണ്ണിമീഡിൽ 1215 നാണ് മാഗ്നാകാർട്ട നിയമം നിലവിൽ വന്നത്. രാജ്യത്തെ അടിസ്ഥാനവർഗങ്ങളുടെ ചില ആവശ്യങ്ങൾ ജോൺരാജാവ് വകവെച്ചുകൊടുക്കുന്നതാണ് ഈ നിയമം.

*മാഗ്നാകാർട്ട*യുടെ ശേഷിക്കുന്ന നാലു പകർപ്പുകളിൽ രണ്ടെണ്ണം ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിലും ഒന്ന് ലിൻക്കോൺ കത്തീഡ്രലിലും മറ്റൊന്ന് സലിസ്ബറി കത്തീഡ്രലിലുമാണ് സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത്. മൂന്നു സ്ഥാപനങ്ങളും യോജിച്ചാണ് ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിയിൽ ചരിത്രസംഗമം സാധ്യമാക്കുന്നത്. ഗവേഷകർക്കും പൊതുജനങ്ങൾക്കും *മാഗ്നാകാർട്ട* നിയമപുസ്തകം ക്രമപ്രകാരം വീക്ഷിക്കുന്നതിന് അവരുടെ ആയുസ്സിൽ ഒരിക്കൽ മാത്രം ലഭിക്കുന്ന അവസരമാണിതെന്ന് ലൈബ്രറി അധികൃതർ പറഞ്ഞു. പ്രദർശനം കാണാനായി ലോകത്തെ പ്രമുഖ ചരിത്രവിദഗ്ധർ എത്തുമെന്നാണു പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടുന്നത്.

ലോകത്തിന്റെ വിജ്ഞാനഭണ്ഡാരത്തെ ചുരുക്കിയാൽ അതിന്റെ മൂന്നിലൊന്നും ബ്രിട്ടീഷ് ലൈബ്രറിക്ക് അവകാശപ്പെട്ടതായിരിക്കുമെന്നാണ് കണക്കുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. നാൾക്കുനാൾ ഇത് വിപുലീകരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത് എന്തിനെന്ന ചോദ്യം ആരെങ്കിലും ഉയർത്തുമോയെന്നു കരുതിയാവണം, പ്രശസ്ത ചിന്തകനും എഴുത്തുകാരനുമായ ക്രിസ്റ്റഫർ മോർളിയുടെ വരികൾ ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു: 'പുസ്തകങ്ങൾ ഇല്ലാത്ത മുറി, ആത്മാവില്ലാത്ത ശരീരംപോലെയാണ്.' ലണ്ടനെ സംബന്ധിച്ച് പ്രത്യേകിച്ചും!! ■